

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА (СИЛАБУС)
навчальної дисципліни «Психологія спілкування»
на 2024/2025 навчальний рік

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма здобуття освіти	Очна
Рік підготовки, семестр	2 рік/4 семестр
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	4/120
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Модульний контроль
Мова викладання	українська
Розміщення курсу	Google classroom

2. Інформація про викладача

1. Викладач: *Заліток Людмила Михайлівна*, доцент кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Робочий кабінет (№ 301), графік роботи: понеділок-п'ятниця 10:00-17:00.

2. Віртуальний офіс: E-mail: L.zalitok@istu.edu.ua, посилання на вебінар Google Meet в Google classroom, графік консультацій: четвер 16:00-18:00.

Більше інформації про викладача можна знайти на сторінці [кафедри](#) офіційного сайту Університету.

3. Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування в здобувачів освіти сучасних уявлень про психологічні особливості спілкування та міжособистісної взаємодії, розвиток навичок ефективного спілкування як професійної якості, необхідної для здійснення практичної діяльності майбутніх психологів.

Основні завдання навчальної дисципліни:

сформуванню уявлень щодо психологічних особливостей та закономірностей спілкування як складного психологічного явища; ознайомити студентів з сутністю процесу спілкування, його структурою; функціями спілкування; особливостями формування і функціонування механізмів і засобів спілкування; особливостями розвитку спілкування в онтогенезі; взаємозв'язку спілкування з іншими аспектами психічного життя людини;

сформуванню навички аналізу конкретних ситуацій спілкування; застосовувати методи ефективного комунікації, Я-Ти повідомлення; використовувати техніки й прийоми спілкування, правила слухання, ведення бесіди, переконання; виявляти та ідентифікувати бар'єри спілкування; розробляти план профілактичної бесіди; застосовувати ефективні методи спілкування під час

взаємодії та спілкування (в т.ч. в екстремальній ситуації); проводити просвітницькі та профілактичні бесіди відповідно до запиту (попередження конфліктної поведінки, маніпулятивних впливів, тощо); надавати рекомендації батькам щодо особливостей спілкування з підлітками; діагностувати стани і наміри людей за їхніми вербальними та невербальними повідомленнями; уміти проявляти толерантне ставлення до співрозмовника; розвивати мотивацію студентів до самоаналізу, професійного самовдосконалення.

Навчальна дисципліна вносить вклад у формування таких компетентностей та досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

- СК1. Здатність оперувати категоріально- понятійним апаратом психології.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.(зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПРН12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.
- ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПРН 20. Надавати першу психологічну допомогу у кризових та екстремальних ситуаціях.

Пререквізити: розуміти особливості функціонування психіки на різних етапах вікового розвитку особистості; уміти застосовувати психодіагностичний інструментарій для виявлення особливостей міжособистісного спілкування; знати етичні принципи роботи практичного психолога; методи виховного впливу на особистість.

Рекомендовані навчальні матеріали та ресурси

Основні:

1. Зливкова В. Л., Лукомська С. О. Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід :

монографія. Київ, 2019. 259 с.

2. Курова А. В. Психологія спілкування: навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 79с.
3. Мирошніченко М. І. Психологія ділового спілкування: конспект лекцій. Одеса : Одес. держ. еколог. ун-т, 2020. 130 с.
4. Прищак М. Д. Етика та психологія ділових відносин : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2023. 287 с.
5. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: конспект лекцій / упоряд. Сковорчевська Є. Л. Харків : ДБТУ, 2022. 189 с.
6. Психологія спілкування : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. - 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : НФаУ, 2018. 140 с.
7. Філоненко М. М. Психологія спілкування: підручник. Київ : Центр учб. літ-ри, 2023. 224 с.

Допоміжні:

1. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 256 с.
2. Борґ Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування /пер. з англ. Н. Лазаревича. Харків: Ранок: Фабула, 2021. 304 с
3. Воронкова В. Г., Беліченко А. Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування: навч. посіб. Львів : Магнолія 2019. 312 с.
4. Губенко І. Я., Карнацька О. С., Шевченко О. Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підручник (ВНЗ І–ІІІ р. а.). 2-е вид., переробл. і допов. Київ, 2018. 392 с.
5. Калмиков Г. В. Психологія формування професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх психологів: монографія. Київ: Видавничий дім «Слово», 2019. 316 с.
6. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
7. Партико Н.В. Психологія конфліктів: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 132 с.
8. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання. Київ : КМ-БУКС, 2021. 416 с.
9. Тимофієва М. П., Борисюк А. С., Павлюк О. І. Психологія спілкування : навч.-метод. посіб. для студентів вищ. мед. закл. освіти України. Чернівці : БДМУ, 2019. 99 с.
10. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж: Коли люди з вашого життя використовують залякування, обов'язки та провину, щоб маніпулювати вами / пер. з англ. У. Курганова. Харків : Вид-во «Ранок»: Фабула, 2023. 336 с.
11. Чалдині Р. Психологія впливу-2. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 400 с.
12. Covey S., Manson D. Communication Psychology. Paperback. 2019. 253 p.

Інформаційні ресурси

1. Комунікація без бар'єрів: стратегії ефективного спілкування: вебінар <https://www.youtube.com/watch?v=ca3v6BNpbjY>
2. Розвиток навичок спілкування дошкільників та молодших школярів в умовах сьогодення: <https://vseosvita.ua/news/rozvytok-navychok-spilkuвання-doshkilnykiv-ta-molodshykh-shkoliariv-v-umovakh-sohodennia-40309.html>
3. Семінари, навчальні курси: <http://psycranio.in.ua/>
4. «Чому важливо бавитись з дітьми?» Вебінар Центру здоров'я та розвитку «Коло сім'ї»: https://www.youtube.com/watch?v=SpqWUT_aw4s
5. Українська асоціація християнської психології: <http://christian-psychology.org.ua/psycom/>
6. Як комунікувати, що читати та яких помилок уникати: <https://happymonday.ua/jak-rozvynuty->

[komunikatyvni-navychky](#)

7. Psychology in Communication: How does it actually help you?:
<https://www.youthinsights.org/post/psychology-in-communication-how-does-it-actually-help-you>

8. Foluke Florence Fatimayin (2018) What is Communication?:
https://www.researchgate.net/publication/337649561_What_is_Communication

4. Організація вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Форми занять (найменування, кількість годин)	Форми контролю	Максимальна кількість балів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ СПІЛКУВАННЯ			
Тема 1. Загальна характеристика процесу спілкування. Основні поняття та категорії психології спілкування			
	Лекція 1 - 2 год.	Опитування	1
	Самостійна робота – 5 год	Див. примітку.	
Тема 2. Поняття комунікації. Індивідуальні якості особистості в комунікативному процесі.			
	Лекція 2 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 1 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 5 год	Див. примітку.	
Тема 3. Засоби спілкування			
	Лекція 3 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 2 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	8
	Самостійна робота – 5 год	Див. примітку.	
Тема 4. Чинники ефективного спілкування			
	Лекція 4 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 3 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 5 год	Див. примітку.	
Тема 5. Форми впливу на партнера спілкування			
	Лекція 5 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 4 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	8
	Самостійна робота – 4 год	Див. примітку.	
Тема 6. Маніпуляція як форма впливу			
	Лекція 6 - 2 год.		1
	Практичне заняття 5 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 4 год	Див. примітку.	
Тема 7. Специфіка спілкування в різні вікові періоди розвитку особистості			
	Лекція 7 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 6 – 0,5 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	5

	Самостійна робота – 4 год	Див. примітку.	
Тема 8. Психологія ділового спілкування. Імідж ділової людини			
	Лекція 8 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 6 – 0,5 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	4
	Самостійна робота – 4 год	Див. примітку.	
Разом поточна робота			60
	Модульний контроль 1 (2 год)	Комп'ютерне тестування	40
Разом за кредитним модулем			100
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ ЯК ВЗАЄМОДІЯ ТА СПРИЙНЯТТЯ ОДИН ОДНОГО			
Тема 9. Міжособистісна взаємодія			
	Лекція 9 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 7 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 7 год.	Див. примітку.	
Тема 10. Потреба людей у взаєминах			
	Лекція 10 – 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 8 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 6 год.	Див. примітку.	
Тема 11. Міжособистісні стосунки			
	Лекція 11 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 9 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 7 год.	Див. примітку.	
Тема 12. Психологічні особливості педагогічного спілкування			
	Лекція 12 - 4 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 10 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 7 год.	Див. примітку.	
Тема 13. Спілкування в професійній діяльності психолога			
	Лекція 13 - 4 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 11 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 7 год.	Див. примітку.	
Тема 14. Взаємодія та особливості спілкування під час надання психологічної допомоги			
	Лекція 14 - 2 год.	Опитування	1
	Практичне заняття 12 – 1 год.	Перевірка завдань домашньої роботи	9
	Самостійна робота – 6 год.	Див. примітку.	
Разом поточна робота			60

	Модульний контроль 2 (2 год)	Комп'ютерне тестування	40
	Разом за кредитним модулем		100
<i>Примітка. Питання та завдання за матеріалом, винесеним на самостійне опрацювання, включені до індивідуальних завдань та тестів модульного контролю.</i>			

5. Політика навчальної дисципліни

5.1. Політика щодо відвідування занять

- аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно з розкладом, який розміщений на офіційному сайті Університету (ознайомитись за посиланням [Розклад](#));
- права, обов'язки та основні правила поведінки здобувачів освіти протягом навчання в Університеті регламентується [Правилами внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої та фахової передвищої освіти](#).

5.2. Політика оцінювання навчальних досягнень здобувачів

- система, шкали та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів наведені у Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»;
- **критерії оцінювання:**
практичні заняття оцінюються з максимальною можливою кількістю балів 9 за кожне.
 - 8-9 балів: роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; здобувач демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.
 - 6-7 балів: оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.
 - 5-4 балів: у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; поданий матеріал не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.
 - 3-1 бали: завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним письмового повідомлення іншого студента на таку ж тему, завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми наукового повідомлення; робота не оформлена, задана не вчасно чи відсутня.
 - 0 балів – завдання відсутнє.

Опитування складається з кількох тестів, що оцінюються визначеною кількістю балів. Якщо тест виконаний правильно, то здобувач отримує цю кількість балів, якщо неправильно, то нуль балів.
- Визначені силабусом навчальні завдання є обов'язковими для виконання здобувачами освіти. Розподіл балів за окремі завдання вказаний у розділі 5 «Організація вивчення навчальної дисципліни»;
- Правила призначення заохочувальних балів. Заохочувальні бали: участь у міжнародних, всеукраїнських або інших заходах (конкурсах) за тематикою навчальної дисципліни - 5 балів; участь у роботі наукового гуртка кафедри за тематикою навчальної дисципліни - 5 балів.
- Максимальна кількість балів за поточну роботу упродовж кредитного модуля становить 60 балів, мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового оцінювання кредитного модуля становить 30 балів; максимальна кількість балів за підсумкове оцінювання модульного контролю становить 40 балів.
- Можуть бути визнані та зараховані (повністю чи частково) у межах навчальної дисципліни результати навчання, досягнуті здобувачем поза навчальними заняттями в ЗВО «МНТУ» через

формальну освіту (на основі додатку до диплому чи академічної довідки), що регулюється [Положенням про організацію освітнього процесу](#), або неформальну, інформальну освіту (через процедуру визнання, яка регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти).

5.3. Політика щодо дедлайнів та перескладання

- усі передбачені програмою завдання мають бути виконані у встановлені викладачем терміни;
 - робота, яка здається здобувачем менше ніж за п'ять робочих днів до модульного контролю без поважних причин, не перевіряється викладачем;
 - здобувачу, який не здав роботу у встановлені терміни з поважних причин, надається можливість здати її після встановленого терміну за погодженням із викладачем;
- ліквідація академічної заборгованості відбувається у встановлені графіком освітнього процесу терміни та у порядку, передбаченому у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#)

5.4. Політика дотримання принципів академічної етики та доброчесності

- здобувачі мають дотримуватись принципів академічної етики та доброчесності наведених у [Кодексі академічної етики](#) та [Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).
- порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність, передбачену чинним законодавством та наведеним вище положенням;
- Університет визнає важливість різноманітності студентського контингенту і прагне до створення комфортного інклюзивного та справедливого середовища для навчання різних категорій здобувачів. Будь-яка поведінка (включно з переслідуваннями, сексуальними домаганнями, дискримінацією, розпалюванням ворожнечі), яка загрожує цій атмосфері, не допускається. Інформація про прояви такої поведінки учасниками освітнього процесу під час занять має бути негайно доведена до викладача навчальної дисципліни чи адміністрації Університету.

5.5. Політика оскарження результатів підсумкового контролю

Порядок оскарження результатів підсумкового контролю (кредитний модуль чи атестація) регулюється розділом 6 Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая».

5.6. Політика комунікацій

Комунікації з викладачем:

- усі обов'язкові для виконання завдання з навчальної дисципліни, рекомендації до їх виконання, максимальна кількість балів та дедлайни викладені у розділі «Завдання» відповідного навчального курсу у Class Room;
- усі важливі повідомлення для здобувачів викладач розміщує у розділі «Стрічка» відповідного навчального курсу у Class Room;
- усі виконані завдання здобувач повинен завантажувати для перевірки до навчального курсу у Class Room;
- викладач перевіряє виконане здобувачем завдання протягом наступних трьох робочих днів після завантаження роботи та виставляє отриману оцінку до електронного журналу навчального курсу у Class Room;
- при проведенні заняття у форматі відеоконференцій камери здобувачів мають бути ввімкнені протягом усього заняття;
- індивідуальні консультації викладач надає здобувачам офлайн у приміщенні та за графіком, визначеними у силабусі, або онлайн у віртуальному офісі за визначеним графіком.

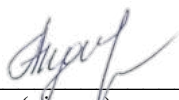
Комунікації в групі

Викладач заохочує дискусії із спірних питань та проблем, що розглядаються у межах навчальної дисципліни, висловлювання власної точки зору здобувачів на предмет їх вирішення. Обговорення та дискусії мають вестись у обстановці поваги до іншої точки зору, шанобливого ставлення до думок опонентів. Критика має бути конструктивною та обґрунтованою.

Силабус навчальної дисципліни складено доцентом кафедри, кандидатом пед. наук, ст. наук. співробітником Людмилою ЗАЛІТОК

«Погоджено»

Гарант освітньої програми

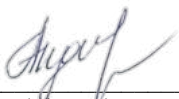

(підпис)

Ксенія АНДРОСОВИЧ

Ухвалено рішенням кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук (протокол №7 від 10.01.2025р.)

Завідувачка кафедри

(підпис)

Ксенія АНДРОСОВИЧ